

KLAGANDEN

1. [REDACTED]
2. Lingbo Byförening, 885501-3341

MOTPART

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Gävleborgs läns beslut den 10 augusti 2020, dnr 6180-2020 och 6263-2020, se bilaga 1

SAKEN

Skydds jakt efter varg i Lingbo med omnejd, Ockelbo kommun

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND OCH PARTERNAS INSTÄLLNING

Länsstyrelsen i Gävleborgs län (länsstyrelsen) har beslutat att avslå två ansökningar om skyddsjakt efter varg i Lingbo med omnejd, Ockelbo kommun. Skälen för beslutet anges i bilaga 1.

Lingbo Byförening och [REDACTED] yrkar att beslutet ska upphävas. Till stöd för sin talan framför de bl.a. följande. De som bor i det drabbade området vet inte när, var eller hur det kan dyka upp vargar. De stänger bl.a. in djur i stallar nattetid, har inte hundar lösa på tomten och undviker vissa områden vid promenader. De ändrar sina liv efter vargarna eftersom de vet att de finns i omgivningen. Vittnesmål från byborna bör väga lika tungt som information via Scandobs. Enligt uppgift ska Länsstyrelsen ha fått bevis på en föryngring från en viltkamera i byn. Det kan vara vargen som Länsstyrelsen identifierat som fått valpar. Då är det ännu ett revir som etablerat sig. Det kan vara en tik som har varit inblandad i tidigare ärenden om skyddsjakt som är med i gruppen. I så fall är hon oskygg för människor och hon har dessutom tagit en hund och en katt i Mo, Ockelbo. Observatörer tror att det är ett flertal vargindivider men det verkar heller inte spela någon roll för Länsstyrelsen vilken vargindivid det är tal om. DNA-prover borde tas på spillning som hittas runt om i byn.

Fåren som blev attackerade hade aldrig smitit från hagen som är byggd med fårstängsel i form av nät och en stålvajer en bit över nätet. Stängslet ligger på en medelhöjd av 108 cm. Om djurägarna kan hålla sina djur innanför hagen kan det inte vara deras ansvar att hålla statens vilt utanför. Det är inte heller alla som kan få bidrag. Det kan bli oerhörda kostnader för att hålla statens rovdjur utanför hagarna. Dessutom togs fåren inne i fårhuset. Höjden på grindarna är 110 cm. Vargarna kan således hoppa över ett så högt stängsel.

Viltskadecenters och Naturvårdsverkets riktlinjer är dessutom bara riktlinjer och således inte bindande. De vill inte att en allvarlig skada ska inträffa. De känner inte att människorna i länet blir hörda, har trygghet och inflytande över sin närmiljö. Vargpopulationen växer och vargarna ändrar sitt beteende. Det finns utrymme för skydds jakt. Efter senaste inventeringen hade länet cirka 120 vargar. Det finns mest troligt över 200 vargar i länet i dagsläget.

Länsstyrelsen ändrar inte beslutet, hänvisar till det som framkommit i beslutet och tillägger följande. De siffror gällande vargstammen i Gävleborg som anges i överklagandet är felaktiga. Länet har 7,83 länsegna familjegrupper, motsvarande 78,3 individer. Länet berörs av 12 familjegrupper men flera av dessa delas av angränsande län. Länsstyrelsen topsade de angripna fåren vid besiktningen den 31 juli 2020 men tre av proverna visade sig vara obestämda då de har för få fungerande markörer för att dra slutsats om art, ursprung, identitet och kön. Ett prov resulterade i en varghanne född i reviret Sjösveden 3.

Länsstyrelsen kvarstår i sin bedömning att stängslet var i dåligt skick. Ansvar för att skydda sina tamdjur ligger på respektive tamdjursägare. Det räcker således inte att ha ett stängsel som håller tamdjuren inne, utan förebyggande åtgärder för att skydda mot rovdjur är även tamdjursägarens ansvar. Denna tamdjursägare har haft lång tid på sig att åtgärda stängslet och att ansöka om eventuellt bidrag.

Länsstyrelsen vidhåller att dokumentation om närgånget och oönskat/avvikande beteende saknas och att det då beslutet fattades fanns få observationer. Underlag som tillhör inventeringen ansågs inte relevant i ärendet då en dokumenterad föryngring inte innebär att det förekommer an varg/vargar med oönskat/avvikande beteende. Länsstyrelsen har i tidigare ärenden an-

vänt uppgifter från bybor som underlag i beslut men i detta fall har de uppgifter som kommit in i de flesta fallen saknat information om tidpunkt, vargens/vargarnas beteende, hur nära de varit människor/bostäder, foton etc.

RÄTTSLIG REGLERING

Tillämpliga bestämmelser

Enligt artikel 12 i rådets direktiv (92/43/EEG) av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) utgör varg en strikt skyddad art. Undantag kan tillåtas från det strikta skyddet under vissa förutsättningar som anges i artikel 16.1 art- och habitatdirektivet. Undantagen har i svensk rätt genomförts i bl.a. 23 a § jaktförordningen.

Enligt 23 a § första stycket jaktförordningen (1987:905) är förutsättningar för skyddsjakt på varg att det inte finns någon annan lämplig lösning och att det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom ske i något av de syften som uppräknas i paragrafen. Ett av de syften som anges är av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön. Ett annat skäl är för att förhindra en allvarlig skada särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom. Av 23 b § jaktförordningen följer att beslut om skyddsjakt på varg får fattas av länsstyrelser om det finns förutsättningar enligt 23 a § efter ansökan av den som riskerar att drabbas av skada eller på eget initiativ. Om det finns en stor sannolikhet för att allvarlig skada kommer att uppstå får beslut om skyddsjakt fattas även om någon skada ännu inte har inträffat eller om skadan ännu inte nått en allvarlig nivå.

Avgöranden

I EU-domstolens avgörande C-342/05 *Kommissionen mot Finland*, punkt 25, uttalas att direktivets undantagsbestämmelser ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att det föreligger nödvändiga förutsättningar för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 art- och habitatdirektivet.

Av proportionalitetsprincipen, som slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se dom i mål C-76/08, *Kommissionen mot Malta* punkt 57 och 64), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget. Likaledes har Naturvårdsverket, när det gäller de avvägningar som ska göras mellan olika intressen, uttalat att ju större negativ påverkan ett beslut om skydds jakt har på populationen av den aktuella arten desto högre krav bör ställas på de förutsättningar som ska vara uppfyllda enligt 23 a § jaktförordningen (Naturvårdsverkets rapport 6568, Riktlinjer om skydds jakt 2012, s 12).

Allvarlig skada

Av Naturvårdsverkets rapport 6568, Riktlinjer om skydds jakt 2012, s. 16 framgår bl.a. att en skada ska anses vara allvarlig om den överstiger vad som kan anses normalt eller rimligt att tolerera (se även Kammarrätten i Sundsvalls avgörande den 29 december 2017 med mål nr 2838-17).

I Naturvårdsverkets rapport anges vidare att ”allvarlig skada” anses föreligga om det är sannolikt att en allvarlig skada kommer att inträffa eller, om det redan har inträffat en allvarlig skada, att det är sannolikt att skadan förvärras ytterligare genom förnyade skador. Därmed ska det bl.a. beaktas omfattningen av redan uppkomna skador, hur lång tid som skadorna har pågått,

tidsintervall mellan skadetillfällena, tid till dess skadorna kan förvänta upphöra för säsongen och erfarenheter från tidigare säsonger.

Oönskat beteende hos varg

Av rapport från Viltskadecenter, SLU 2016-4, framgår följande. Att rovdjur rör sig i närheten av bebyggelse och annan mänsklig aktivitet förekommer i alla områden där det finns både rovdjur och människor. Det som i slutändan är avgörande för vilka åtgärder som sätts in är i första hand om t.ex. en varg visar ett oönskat beteende. Det som kan hanteras är sannolikheten för att den aktuella situationen ska leda till skador på tamdjur, sällskapsdjur eller människor samt den rädsla som människor upplever. De enstaka angrepp på människor som har inträffat i områden som liknar Skandinavien har vid flera tillfällen varit knutna till en längre period av tillvänjning, där vargar under månader eller år har vistats och även ätit avfall eller matrester i anslutning till mänsklig aktivitet. En problemvarg beskrivs som en individ som förändrat sitt beteende på ett sådant sätt att den kan förväntas uppvisa ett oönskat beteende nära hus eller människor i större utsträckning än en annan genomsnittlig varg skulle göra. Det krävs då dokumentation som visar att varg vid upprepade tillfällen och under en längre tid vistats inom 30 m från bostadshus eller människor i dagsljus eller mörker.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förvaltningsrätten konstaterar att det av utredningen i målet framgår att endast ett dokumenterat angrepp av varg på fem får har skett i området den 31 juli 2020. Det finns även ett tiotal registrerade synobservationer av varg i området under våren och sommaren 2020 men endast i ett av fallen beskrivs vargen som orädd och inte i något av fallen som närgången.

Mot bakgrund av det starka skydd mot att jagas som vargen som art har och den restriktivitet som ska råda vid beslut om skyddsjakt anser förvaltningsrätten att länsstyrelsens beslut är riktigt.

Att det finns varg i området är inte ett tillräckligt skäl för skyddsjakt då det inte framkommit att det finns någon varg i området som uppvisat ett närgånget/oönskat beteende, något som skulle kunna utgöra skäl för att fatta beslut om skyddsjakt om också övriga förutsättningar för sådan jakt är uppfyllda. Det angrepp på får som skett är inte heller tillräckligt för att det ska anses föreligga en stor sannolikhet för att en allvarlig skada kan komma att uppstå. Det har i överklagan inte framkommit skäl att göra en annan bedömning än det som länsstyrelsen kommit fram till. Överklagandet ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Överklagandet ska ges in till Förvaltningsrätten i Luleå men vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

██████████

rådman

Nämndemännen ██████████ ██████████ och ██████████ har också deltagit i avgörandet. ██████████ har föredragit målet.

Länsstyrelsen
Gävleborg

Enheten för natur

██████████@lansstyrelsen.se

BESLUT

2020-08-10

1 (6)

Dnr 6180-2020
6263-2020

Lingbo Byförening

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LULEÅ	
2020-08-28	
Målnr:	1796-20
Aktbil.	4 Enhet.

Beslut om avslag på ansökan om skydds jakt efter varg

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 23 a § jaktförordning (1987:905) att avslå två ansökningar om skydds jakt efter varg i Lingbo med omnejd, Ockelbo kommun.

Beskrivning av ärendet

Lingbo Byförening (föreningen) inkom till länsstyrelsen den 3 augusti 2020 med en ansökan om skydds jakt efter varg i Lingbo med omnejd. Ansökan beror av den senaste tidens aktivitet, angrepp på får samt täta observationer bland gårdarna, varav en på mindre än 30 meter. Föreningen har enligt ansökan blivit ombedda att agera av bland annat ett flertal av byns invånare, barnfamiljer och djurägare. I ansökan hänvisar föreningen till formuleringen "av hänsyn till hälsa och säkerhet" som finns i 23 § jaktförordningen. Föreningen menar vidare att detta även innefattar psykisk ohälsa och den stress det innebär att ha dessa djur strykandes runt i byn. Föreningen hänvisar även till beslut som tagits av länsstyrelserna i Jönköpings och Västra Götalands län den senaste tiden. I dessa beslut ska det ha framgått att "En varg som vant sig vid att angripa får, kommer att orsaka stora kostnader och mycket oro och den kommer troligtvis att fortsätta med sitt beteende att angripa får".

En till ansökan om skydds jakt efter varg i samma område inkom från ██████████ den 7 augusti 2020. ██████████ anger att det är andra gången på ett år grannen blivit av med får vid vargangrepp och att fåren båda gångerna dragits in på ██████████ mark. I fredags mötte ██████████ sambo en varg vid deras badplats, vilket registrerats i Skandobs. ██████████ anger sig vara otrygg i sitt hem och närområde med små barn och djur.

I området som ansökan avser har ett dokumenterat angrepp av varg skett under 2020. Angreppet den 31 juli 2020 var på fem får som inte betade inom rovdjursavvisande stängsel.

Postadress Länsstyrelsen, 801 70 Gävle
Besöksadress Borgmästarplan

Telefon 010-225 10 00
E-post gavleborg@lansstyrelsen.se

Webb lansstyrelsen.se/gavleborg
FB facebook.com/lansstyrelsengavleborg

I Skandobs finns ett tiotal registrerade synobservationer av varg i området under våren och sommaren 2020. De flesta av dessa gäller synobservation av en ensam vargindivid. I en av de registrerade observationerna beskrivs vargen som orädd, ingen beskrivs som närgången.

Länsstyrelsen har inte kännedom om ytterligare observationer i området och det finns ingen dokumenterad historik om närgångna vargar i området. Det finns i nuläget heller inga uppgifter om exakt vilka individer som rör sig i det aktuella området.

Föreningen hänvisar i sin ansökan till beslut om skydds jakt fattade av andra länsstyrelser. Alla skydds jaktärenden hanteras som enskilda fall och bedöms utifrån händelser och underlag kopplade till det enskilda ärendet. Det är alltså inte möjligt att göra jämförelser direkt mellan olika ärenden. Länsstyrelsen beaktar i sin bedömning andra ärenden där det finns prejudicerande domar. Besluten föreningen hänvisar till är dock inte avgjorda i Förvaltningsrätten ännu och är därmed inte ens att tolka som vägledande. Prejudicerande blir de först efter avgöranden i högre instanser än Förvaltningsrätten.

Motivering till beslutet

Vid prövning av om skydds jakt ska beviljas gör länsstyrelsen en samlad bedömning i varje enskilt fall. Bedömningen görs utifrån eventuella skadors omfattning, under hur lång tidsperiod som dessa skett, om skadeförebyggande åtgärder vidtagits och vilka möjligheter som finns till att förebygga skada samt vilken möjlighet det finns till annan lämplig lösning utöver skydds jakt. Länsstyrelsen beaktar även vargstammens utveckling i länet samt de berörda vargarnas genetiska status. Vidare bedömer länsstyrelsen om det går att identifiera individer som är speciellt skadegörande eller orsakar allvarliga olägenheter.

I bedömningen av om skydds jakt i detta fall är en effektiv åtgärd för att förhindra allvarlig skada utgår länsstyrelsen från Naturvårdsverkets samt Viltskadecenters vägledning. För att skälet "allvarlig skada" ska anses vara uppfyllt krävs att det är sannolikt att en allvarlig skada kommer att inträffa. I de fall skadan redan har nått en allvarlig nivå ska det också vara sannolikt att skadan förvärras ytterligare genom förnyade skador. En bedömning av om den aktuella skadebilden är allvarlig och om det finns risk för att ytterligare allvarlig skada uppstår, görs alltid från fall till fall.

Enligt den vägledning som länsstyrelsen har att utgå ifrån ska en varg ha orsakat fyra angrepp under samma betessäsong eller angripit tamdjur innanför rovdjursavvisande stängsel för att kunna definieras som särskilt skadegörande. I detta fall så hölls fåren innanför stängsel. Vid besiktning så fann dock länsstyrelsens personal att kriterierna för att ett stängsel ska definieras som

rovdjursavvisande inte var uppfyllda. Stängslet var enligt länsstyrelsens personal i dåligt skick.

När det kommer till vargar med oönskat beteende så beskriver Viltskadecenter en problemvarg som en individ som förändrat sitt beteende på ett sådant sätt att den kan förväntas uppvisa ett oönskat beteende nära hus eller människor i större utsträckning än en annan genomsnittlig varg skulle göra. För att kunna fastställa att vargarna har utvecklat detta förändrade beteende så krävs dokumentation som visar att en eller flera vargar vid upprepade tillfällen och under en längre tid vistats inom 30 m från en eller flera människor i dagsljus eller mörker. Sådan dokumentation saknas i det här fallet.

Länsstyrelsen förstår och respekterar den oro som vargen orsakar för sökande. Länsstyrelsen kan dock konstatera att de rapporter som inkommit hittills inte uppfyller Viltskadecenters kriterier. Baserat på den vägledning som länsstyrelsen har att utgå ifrån går det därför inte att säkerställa att den varg/de vargar som rör sig i Lingbo med omnejd uppvisar ett särskilt oönskat beteende.

Ansökningarna om skydds jakt ska utifrån vad som framkommer ovan avslås.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Naturvårdsverket har, med stöd av 24 a § jaktförordning (1987:905) beslutat om överlämnandet av rätten att besluta om skydds jakt efter varg till vissa länsstyrelser (Naturvårdsverkets beslut NV-00303-20).

All jakt måste bedrivas i enlighet med Sveriges EU-rättsliga åtaganden. Art- och habitatdirektivet (1992/43/EEG) har en avgörande betydelse för vilket utrymme som finns för skydds jakt. Åtgärder som vidtas enligt art- och habitatdirektivet ska syfta till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus. Direktivet ger möjligheter till undantag från skydds kraven under vissa förutsättningar. Undantagen regleras i artikel 16.1, att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. För att ett undantag från skydds reglerna ska kunna göras, måste skälen vara mycket starka och den jakt som tillåts mycket begränsad.

Som framgår av 23 a § jaktförordning (1987:905) gäller följande för att skydds jakt ska kunna medges:

Om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i 23 b, 24, 25 och 29 §§ samma förordning meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön,
2. av hänsyn till flygsäkerheten,
3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom, eller
4. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

Ett beslut som avses i första stycket får även avse rätt att göra ingrepp i fåglars bon eller förstöra fåglars ägg.

Information

Behovet av skydds jakt provas löpande. Trots detta avslag kan därför frågan om skydds jakt åter tas upp av länsstyrelsen eller av den som anser sig löpa risk att drabbas av skada. Länsstyrelsen önskar därför få fortsatta rapporter om beteendet hos varg i området. För att länsstyrelsen snabbt ska kunna följa upp iakttagelsen och kvalitetssäkra den genom spårning eller andra liknande insatser är det viktigt att ev. rapporter kommer in till länsstyrelsen så snabbt som möjligt. Använd gärna hemsidan <https://www.skandobs.se/> för att rapportera observationer. Skandobs går även att ladda ner som applikation till mobiltelefon eller motsvarande.

Det finns möjlighet att ansöka om bidrag hos länsstyrelsen för att sätta upp rovdjursavvisande stängsel. För att ansöka om detta använd blanketten som du hittar på länken nedan och maila till gavleborg@lansstyrelsen.se alternativt skriv ut och posta till Länsstyrelsen Gävleborg, 801 70 Gävle.

Länk till ansökningsblankett:

<https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/vsc/vsc-dokument/vsc-blanketter-rekommendationer-vissamanualer/skrivbar-ansokan-om-bidrag-for-forebyggande-av-viltskada.pdf>

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef [REDACTED] med handläggare [REDACTED] som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Gävleborg antingen via e-post; gavleborg@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Gävleborg, 801 70 Gävle.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades**.

Ditt överklagande ska innehålla

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- person- eller organisationsnummer,
- telefonnummer där du kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det),
- e-postadress, och
- annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, gavleborg@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 10 00. Ange diarienummer 6180-2020.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.